

Jeremaia

Isrel ämawebetä Anutu täño man nämo buraminayäñ täño uwä iwantä päbä api yämagut yäpmäñ kuneñ

Jeremaia 1:4-10

Ekänitä Jeremaia profet epän täkta iwoyänjuk

⁴Yawe täño mantä jukunaken ñode äpmonjuk;

⁵*Gäk meñka koki gänañ nämo gepmanpa ahäjiri nadäñ gaminjuk. Ba meñka koki gänañ naniktä kwawak nämo ahäjiri gäk iwoyänpäñ näkño mena jinom yäpmänpäñ äma äbori äbori uken yänahäkta gepmanjuk.

⁶*Yawetä ude näweränä iwetkut; Ekäni Yawe ärowani, ude nämo! Näk äma gubañigän yäk. Upäñ gäkño man jide tänpäñ api yänahäwet. Mena bäräpi.

⁷Näkä Yawe ude iwetkuro upänkañ ñode näwetkuk; Näk gubañigän yän nämo yäwen. Nämo, äma äbot u ba u gäwetpewa kwayäñ täyanken u kuñkañ man gäwerayäñ täyat ugänpäñ api yänahänpäñ yäweren.

⁸*Nadätan? Yawe näkä ñode yänkehärom täyat; Näkä gäkkät itkañ watä säkgämän api it gamero unita ämawebe unita nämo umuntäwen.

⁹*Ude näwetkañ Yawetä keru jinomnaken penpäñ näwetkuk; Eruk, näkñaken man mekaken

---

* **1:5:** Sam 71:5-6; Rom 8:29; Gal 1:15-16 * **1:6:** Kis 6:12 * **1:8:** Mat 10:26; Luk 12:4; 2Ti 4:18 * **1:9:** Ais 49:2; Mat 10:19; Luk 2:15, 12:12

peyat. ¹⁰U ka! Apiņo nāk äma äbori äbori ba unitäņo intäjukun ämaniye intäjukun it yämikta kehäromi gamitat. Kehäromi unitä äma äbot ätu api täņpi waneņ. Täņ äbot ätu kehäromi uterak yäpi tägaņjirä kehäromigän api itneņ.

7

Jeremaia 7:1-15

Anutu täņo yotta jukuman

¹ Yaweken nanik man ñode Jeremaia jukuniken äpmonkuk;

² Gäk päņku Yawe täņo yot yämaken itkaņ man ñode yäņahäņpäņ kaņ yäwet; Juda ämawebe Yawe iniņ oretta ño äbäk täkaņ in Yawe täņo man ño nadäwut. ³ Yawe Kehäromi mähemi, Isrel täņo Anututä ñode yäyak; In irit kuņat-kuņat ba täktäkjin yäpmäņ äyäņutpewä tägawän. Ude tänayäņ täņo uyaku kome ñoken pen itneņta api nadäņ tamet.

⁴ * In jop manman ñode yäņpäņ uterak nämo yäpmäņ wädäneņ; Säkgämän itkamäņ! Ñowä Yawe täņo kudupi yot, ñowä Yawe täņo kudupi yot, ñowä Yawe täņo kudupi yot! ⁵ Ude nämo! Inä bureni-inik irit ba täktäkjin yäpmäņ äyäņutpewä tägawänpäņ äbotkayekät kudän siwonigän kowata kowata täņpeņ kuņatneņ. ⁶ Ba äma ban nanik inkät irani, ironi kodäņani, webe kajat, udewani ärowani nämo täņ yämineņ, ba äma momini nämo, kumäņ-kumäņ nämo däpneņ, ba anutu jopi bänepjin täņpäwak täkaņ u nämo nadäņ yämineņ. ⁷ Ude tänayäņ täņo uyaku kome orajiyetä tärek-täreki nämo itta bian yäniņ kireņkuro ño in pen it yäpmäņ

---

* **7:4:** 7:8,10,11; Luk 3:8

kukta api nadāḅ tamet. ⁸ Upāḅkaḅ nadākaḅ? In man bureni nāmo, jop manman pāhap terak yāpmāḅ wādāk tākaḅ. Jide? Ude tāḅkaḅ bureni kaḅ-ahāk tākaḅ? Nāmo!

⁹ Inā kubota tāk tākaḅ, āma kumāḅ-kumāḅ dāpmāk tākaḅ, kubokāret kādet iwat tākaḅ, ba jop manman terak wohutpāḅ yāḅkehāromtak man yāk tākaḅ. Tāḅpāḅ anutu jopi Balta gupe kābāḅi nīkek ijiḅ imik tākaḅ, ba anutu jopi ātu bian nāmo yāpmāḅ kuḅarani u iwat tākaḅ. ¹⁰ Eruk jide? Kudān waki nākā tarāki nadāk tāyat u tāḅkaḅ nākā yotken wāpna itakken ḅo ābāḅpāḅ iḅamnaken itpāḅ ḅode yāk tākaḅ uwā tāga ba?; Yot ḅonitā āyuj tāḅ nīmīḅirān iḅamkaken sākgāmān itkamāḅ! ¹¹ * Jide? Yot ḅo gānaḅ nākḅo man pātak u intā nadāḅirā kubo āma ātu tāḅo kābop irit bāgup ude āworetak ba? Nāmo, Yawe nākā tabāḅpāḅ-nadāk tāḅ yāpmāḅ ābut!

¹² * Eruk, Silo komeken imaka tāḅkuro u kuḅkaḅ kaḅ kawut. Yotpārare unitā jukun nanīḅ oretta wāpna peḅkuro upāḅkaḅ Isrel āmawebenaye tāḅo waki unita yāḅpāḅ kome u tāḅpa waḅkuḅ. Unita juku piwut! ¹³ Inā wakiwaki u pen tāḅ irirā Yawe nākā jukuman wari wari tāwet yāpmāḅ āburo upāḅkaḅ nāmo nadāḅ namīḅkuḅ. Nāk inken gera yāḅkuro upāḅkaḅ nanīḅ yākta bitnāḅkuḅ. ¹⁴ Unita Silo yotpārareken tāḅpāwak tāḅkuro, yot nākḅo wāpna nīkek ḅo udegān api tāḅpet. Bureni, kudupi yot nākā ābekjiye orajiye ba inta tamani unita nadāḅirā ārowani tāk tākaḅ u, Silo yotpārareken tāḅkuro udegān api tāḅpet. ¹⁵ Nākā iḅamnaken nanīk

* **7:11:** Mat 21:13; Mak 11:17; Luk 19:46   * **7:12:** Jos 18:1; Sam 78:60; Jer 26:6

api dämpänpäj täwat kirewet, Efraim äbot notjiye kudup täñ yämiñkuro udegän.

11

Jeremaia 11:18-20

Jeremaia kumäj-kumäj utta man topuñ

¹⁸ Ämatä näk täñpäwakta man yäñpäñ-nadäk täñkuño unitäño biñam Yawetä näwet ahänjirän nadäñkut.

¹⁹ Bureni, näk tom bätaki udeyani, ämatä dämpayän yän-yäkñat yäpmän kuk täkañ ude. Näk nutta yäñpäñ-nadäk täkañ yän nämo yabäñpäñ-nadäñkut. Uwä ñode yänkuñ; Eruk päya mujipi nitek kañ madäna! yäk. Madäñpena paotiniñ täñjirän ämatä unita kañ guñ tawut!

²⁰ Näka ude yänkuño upänkañ Yawe kehäromi mähe mi, gäk ämawebe täño bänepi nadäk-nadäki bok täñpäñ-yabänkañ kudän siwoñi terak yäpmän danik täyan. Unita bäräpi ño gäk ketka terak peñira kok-wawakka äma uterak pewi äronjirä kañ yabäwa.

15

Jeremaia 15:15-21

Yawetä Jeremaia bänepi täñkehärom takta man iwetkuk

¹⁵ *Täñpäkañ Jeremaia näkä Yawe ñode iwetkut;

Yawe, gäk näkño bäräpina nadätan unita nadäñ namipäj täñkentäj namisi. Täñkañ äma näk täñpäwak täñ itkañ ñonita kowata komi yämisi.

---

* **15:15:** Mat 5:11-12, 10:22, 19:29; Rom 12:19; 2Ti 4:14; 1Pi 4:14-16

Yabäj äwaräkuk täjiri näk kumäj-kumäj nämo nut-
neņ. Nadätan? Näk gäkņo epän täjira iwan u täņ
namik täkaņ. ¹⁶*Kadäni kadäni man näwet täņkuno
u yäpmäņpäņ iyap taņkut, ämatä ketem yäpmäņpäņ
nak täkaņ ude. Täjira manka unitä bänep oretoret
taņi pewän ahäj namiņkuk. U imata, näk Yawe
Anutu kehäromi mähemi gäkņata biņam itat unita.

¹⁷ Näk äma käbeyä täņkaņ man jopi-jopi yäņkaņ
yäņpäņ-mägayäk täņtäņ kuk täkaņ udewanikät
itpäņ oretoret nämo täk täyat. Nämo, gäk man
näwet täyan unita juku piņpäņ äma waki täņpanita
kokwawak taņi nadäņkaņ näkņa pärik it täyat.

¹⁸ Upäņkaņ komi imata wari wari nadäņ itat? Komi
nadätat uwä paräm bänepnaken tokņetak u mebäri
imata u bäräņeņ nämo tägak täyak? Gäk ume
äpä kum täņpani ude täņnäkņaren, ume säkgämän
näņpa yäkņat päņku ume kawuk täwanipäņ käwa
waneņo ude?

¹⁹ Ude yäņira Yawetä kowata ñode näwetkuk;
Gäk näkken äneņi äbäņiri gämagutpäņ gepmaņpa
piä watä ämana ude äneņi täga api iren. Täņkaņ
man jopjop yäkyäk kädet u peņpäņ man täga
mebäri nitek ugänpäņ yäņahāwayäņ täyan uwä
näkņo mena jinom yäpmäņpäņ bumik api iren.
Ude täjiri ämawebe gabäņkaņ api gäwarän täneņ,
gäkä ämawebe nämo api yäwarän täwen. ²⁰ Ude
täjiri gäk näkņa täņpewa ämawebe u iņamiken yewa
kehäromi, ainpäņ täņpani ude api iren. Näkņa
watä säkgämän it gamiņira ämawebe u iwan täņ
gamiņpäņ täga nämo api yäpmäņ äpneņ. ²¹ Nämo,
näkä äma waki täņpani, butewaki bänep nadäk-

* **15:16:** Sam 19:10, 119:72, 97, 103

nadäki-kät nämo kuṇat täkaṇ unitäṇo keriken nanik wädäṇ tädotpāṇ api gepmaṇpet. Yawe näkä ude yāṇkehärom täyat.

17

Jeremaia 17:5-8

Man wakikät man täga

5* Yawetä ṇode yäyak;

Äma ṇodewani uwä wakita biṇam; Äma Yawe näk mäde ut namīṇpāṇ noriyeta nadäṇ yämikinik täṇpāṇ uterak tubeṇ kuk täkaṇ, ba äma täṇo kehäromita nadäṇirä ärowani täk täkaṇ.

6 Äma uwä päya kome waki, gakaṇini nämoken gämäneṇ ärok täkaṇ udewani. Uwä imaka täga ahānayāṇ täkaṇ uwä nämo api yabāneṇ. Nämo, uwä kome kawukiinik, ämatä itpāṇ-nadäk nämo täṇpaniken jäwärigän api itneṇ.

7* Upāṇkaṇ ämawebe Yawe näk nadäṇ namikinik täṇpāṇ näkä terak tubeṇ kuk täkaṇ uwä säkgämän itkaṇ.

8* Äma udewani uwä päya ume pomi terak piwani ude. Unitäṇo jäwäri pewä yäpmāṇ ume gānaṇ äpmok täkaṇ unita edap dapuri taṇi ijiweko upāṇkaṇ nämo umuntäneṇ.

Nämo, uwä kubirigän pen ärok täkaṇ. Täṇpākaṇ iwän kadäni käroni nämo taweko upāṇkaṇ nadäwätäk nämo täk täkaṇ. Nämo, unitäṇo bureni uwä pen yäpurärätpāṇ pat täkaṇ.

---

* **17:5:** Sam 62:9, 118:8; Hib 3:12   * **17:7:** Sam 25:2, 34:8, 146:5; Ais 50:7; Rom 10:11; 1Pi 2:6   * **17:8:** Sam 1:3, 92:12

20

Jeremaia 20:7-13

*Jeremaia tä Anutu bänep nadäj bäräpi
yänähänpäj iwetkuk*

⁷ O Yawe, gäkä yänäkñatpewi gäkño man u nadänpäj piä ämaka ude itkut. Kehäromika uwä näkño kehäromi irepmitak unita gäkño piä man naminčkuno u täga nämo irepmitkut. Täñkuropäj apiño ämawebe yänärok näwetpäj kepma kepma yänpäj-nabäj mägayäk bumta täñ itkañ. ⁸ Man kwini kubä nämo yänahäk täyat. Kadäni kadäni gäkño meka jinom yäpmänpäj tänpäwak ba komi ahäkta mangänpäj yänahäk täyat. O Yawe, gäkño manbiñam ude yänahäk täyat unita ämawebetä u nadänkañ mäyäk naminpäj kadäni kadäni nanin täwet täkañ.

⁹ * Tänpäkañ gäkño man yänahäkta bitnänpäj mäde ut gamikta nadäk täyatken gäkño manbiñamta nadäk täyat unitäwä bänepna kujatnaken kädäp mebettä-yän ijin yäpmäj kuk täyak. Täñirän manbiñam u käbop penpäj täga nämo yänahäkta pipiri pähap täk täyat upänkañ täga nämo. ¹⁰ Tänpäkañ äma mäyaptä jiap terak ñode yänirä nadäk täyat; Jeremaia uwä umun mangän wari yäk täyak. Unita apiñogän manken tena! Ude yänirä notnaye bok kuñaranitä imaka, wakitä näkä terak ahänpäj tänpäwakta dapun täñ itkañ ñode yäk täkañ; Täga käwep täñikñatpena manpäj man yäk täyak unita kowata komi kañ imina.

¹¹ * Ude yäk täkañ upänkañ Yawe, gäk täñkentäj

* **20:9:** Luk 9:62; Apos 4:20, 17:16; 1Ko 9:16-17; 2Ko 5:13-15

* **20:11:** 2Ti 4:17

namikta komi äma kehäromigämän udewani it namitan. Unita äma komi namik täkaŋ uwä näk täŋpäwakta api täŋpä waneŋ. Täŋpä wawäpäŋ mäyäk yäpnayäŋ täŋo uwä ämatä täga nämo api guŋ täneŋ. U pen yäŋpäŋ-nadäk api täk täneŋ. ¹² Unita Yawe kehäromi mähemi, gäk ketka terak bänep nadäŋ bäräpna ŋo peyat. Gäk äma siwoŋi täŋo bänep nadäk-nadäki kaŋpäŋ nadäŋpäŋ yäpmäŋ danik täŋpani unita ämawebe waki uken täŋpäwakka pewi ahäŋ yämiŋirän kaŋ kaŋpäŋ nadäwa.

¹³ Yäke! Yaweta oretoret kap teŋ imiŋpäŋ wäpi biŋam punin pena. U imata, äma jäwäri äma waki täŋo keriken nanik wädäŋ tädotpäŋ yepmak täyak unita.

23

Jeremaia 23:1-6

Intäjukun äma täga kubä api ahäwek

¹ * Yawetä ŋode yäyak; Wa! Juda äbotken nanik yawak ämawebenayeta watä irani uwä api waŋ moreneŋ! Watä äma uwä ämawebenaye däpmäŋpäŋ yäwat kireŋpewä ämetpeŋ kuŋtäŋpä kuk täkaŋ unita.

² Unita Isrel täŋo Anutu Yawe unitä yawakiye täŋo watä ämata ŋode yäyak; Yawe näkä bureni ŋode yäŋahäŋpäŋ täwetat; Inä yawaknayeta watä säkgämän nämo itkaŋ täŋgaŋa-gaŋa täŋirä eruk ämet täŋpä kuŋkuŋo unita waki ude täŋkuŋo unita näkä kowata komi piä api tamet. ³ Ude täŋkuŋopäŋ yawaknaye komeni komeni täŋpewa kuŋtäŋpä

---

* **23:1:** Mat 23:13-15, 15:14; Luk 11:46; Jon 10:10; 1Ti 6:5; 2Pi 2:1

kuṅpāṅ kumāṅ moreṅkuṅo kokoki ittāṅ kukanṅ u nākṅa āneṅi yāmagut pābā ini yewaken ābot kubāgān api yepmaṅpet. Ude tāṅpakaṅ yeriniye ahāṅ bumbum api tāneṅ. ⁴ * Ude tāṅirā watā āma yabāṅ ahāṅpāṅ yepmaṅpa watāni sākgāmān it yāmiṅirā umunkāt nāmo kuṅarirā uken nanik kubātā jop nāmo api paorek. Yawe nākā ude yāṅkehārom tāyat.

⁵ Tāṅpakaṅ Yawe nākā āneṅi ṅode yākgān tāṅpa; Äma siwoṅi kubā Devittā ābotken nanik iwoyāṅpāṅ tewa kwawak ahāwekta kadāni kubā iwoyāṅkuro itak. Äma unitā intājukun āma ude itkaṅ nadāk kädēt siwoṅi tāga terak āmawebe api yāmagurek. ⁶ * Tāṅpakaṅ unitāṅo kadāniken Juda ābottā sākgāmān irirā Isrel āmawebe bānep kwini terak api itneṅ. Tāṅkaṅ unitāṅo wāpi ṅode api yāwetneṅ; Yawe siwoṅi irit kuṅat-kuṅat tāṅo māhemnin bureni-inik.

Jeremaia 23:23-29

Man jopi ba Anutu tāṅo man bureni unita man

²³ Yawe nākā ṅode yāyat; Jide? Nāk Anutu tuāngān irani yāṅ nadākaṅ? Nāmo, nāk banken imaka, it tāyat. Nāk uken-uken kudup it tāyat.

²⁴ * Tāṅpāṅ āma kubātā kome kubāken kābop ireko uwā nāk tāga nāmo kaṅ-ahāwek yāṅ nadākaṅ? Ude nāmo, nāk kunum kenta kome kāwuri kāwuriken kudup it morek tāyat.

²⁵ Nadākaṅ? Profet nāk wāpna terak u ba u api ahāwek yāṅ yāk tākaṅ upāṅkaṅ jop man yāk tākaṅ. U dāpmonken kaṅkumāṅ yāṅ yāk tākaṅ.

* **23:4:** Sam 78:72; Apos 20:28-29; 1Pi 5:1-4; Jon 10:27-30 * **23:6:**

Jer 33:14-16 * **23:24:** Stt 16:13; Sam 139:7-16

Upänkaŋ nämo, näk jop man yäk täkaŋ u nadäk täyat. ²⁶ Profet u man jop man iniken nadäkken nanik yäpmänpän yänahänjirä näkŋo ämawebenaye jop yän-yäkŋat täkaŋ u jidegän api penen? ²⁷ Uwä imaka dämpmonken kaŋpän näwetgäwet tänpän ämawebenayeken yänahänpän ŋode nadäk täkaŋ; Ude täŋitna ämawebetä Anutu mäde kaŋ ut imut, äbekiye oraniyetä mäde ut iminpän anutu jopi Bal u iniŋ oret täŋkuŋo udegän yän nadäk täkaŋ.

²⁸ * Unita profet kubätä imaka dämpmonken käweko uwä ŋode yänahäwek; U dämpmonkengän kat, u bureni nämo käwep yän yänäŋi. Täŋ profet kubä näkŋo man bureni mena jinomken nanik yäpeko uwä näkŋo man u nadäk kubäkät nämo awähutpän bureniŋän yänahäwek. Unita jide nadäkaŋ? Rais gupi pidämi u naŋpä tägawek, ba rais bureni naŋpä tägawek? ²⁹ * Yawe näkä ŋode täwera nadäwut; Näkŋo man bureni uwä kädäp mebet bumik, ba noŋ-gemäntä mobä dämpmän kokoyäk täkaŋ ude bumik yäk.

24

Jeremaia 24:1-10

Wama waki ba täga unitäŋo man wärani

¹ * Täŋpäkaŋ Babilon nanik täŋo intäjukun äma Nebukatnesatä Juda ämawebe iwan täŋ yäminpän Jerusalem nanikpän yän-yäkŋat yäpmän Babilon kuŋkuk.

---

* **23:28:** 1Ko 3:12-13, 4:2; 2Ko 2:17; Hib 4:12   * **23:29:** Luk 24:32; Apos 2:37; 2Ko 2:16, 10:4-5   * **24:1:** 2Kin 24:12-16; 2Sto 36:10

U Jehoiakim täño nanaki wäpi Jekonaia, Juda nanik täño intäjukun äma ukät Juda nanik täño äma ekäni ekäni ba äma keritä imaka imaka täkta mebäri nadäwani u kudup Babilon komeken yän-yäkñat yäpmän kuñkuk. Eruk u punin terak Yawetä Jeremaia näk dāpmonken ñode näwoñärenjuk; Wama mujip yäk yarä Yawe täño kudupi yot yämaken irirän yabänkut. ² Yäk kubäwä wama mujipi täga. Täñ yäk kubäwä mujipi waki, ämatä täga nānañi nāmo.

³ Yawetä ude näwoñärenpäñ eruk näwet yabänjuk; Jeremaia, imatäkenpäñ käyan? Ude näweränä ñode iwetkut; Wama mujipipäñ yabätat yäk. Mujipi täga uwä tägagämän. Täñ waki uwä wakiinik, ämatä täga nānañi nāmo.

⁴ Ude iwerawä Yawetä näwetkuk; ⁵ Yawe, Isrel täño Anutu näkä ñode yāyat; Wama mujip täga udewani ätuwä Juda nanik ätu yäwat kireñpewa Babilon kuñkuño unita nadäwa täga täkañ. ⁶ Ämawebe unita watä säkgämän it yämiñpäñ äneñi yāmagut yäpmän kome ñoken api äbet. Ude täñkañ nāmo api täñpa waneñ. Nāmo, näk api täñkentäñ yāmet. Yabän yāwarira ini ugän säkgämän api itneñ. Äneñi nāmo api yāwat kirewet. ⁷ * Täñkañ bānepitä näk äneñi nepmāñitpäñ unita näka Yawe, Anutu bureni yän nadäkta bānep nadäk-nadäki kodaki api kireñ yāmet. Ude täñjira uwä näkño ämawebe ude irirä näkä unitäño Anutuni api it yāmet.

⁸ Täñpäkañ wama mujipi waki, ämatä täga nānañi nāmo udewani ureñ täñpä kuk täkañ udegän näkä Juda täño intäjukun äma Sedekaia

---

* 24:7: 31:33-34; Lo 30:2-4; Rom 6:17; Hib 8:10

ukät täŋkentäkiye ba Jerusalem nanik ini komeni kujatken pen it täkaŋ unita udegän api täŋ yämet yäk. Äma u Isip komeken itkaŋ ba komeniken ŋo itkaŋ u kudup waki pentagän api täŋ yämet. ⁹ Ude täŋ yämiŋpäŋ yäwat kireŋpewa komeni komeni kuŋtäŋpä kunayäŋ täkaŋken ämawebetä unitäŋo biŋam nadäŋpäŋ unita nadäwä taräkiinik täŋpäpäŋ sära yäwetpäŋ api yäniŋ wärätneŋ. ¹⁰ Täŋkaŋ yäŋpewa nakta jop itpäŋ kumäŋit, käyäm wakitä täŋpäŋ wawäpäŋ kumäŋirä iwantä päbä däpmäkgän api täneŋ. Ude täŋ yäpmäŋ kuŋ irira ämawebe äbot uwä kome äbekiye oraniye ba inita yäniŋ kirewani uken kudup api paot moreneŋ.

26

Jeremaia 26:1-16

Jeremaia kumäŋ-kumäŋ utta yäŋkuŋ

¹⁻² * Jehoiakim, Josaia täŋo nanakitä Juda täŋo intäjukun äma ude yäput peŋpäŋ api irirän kadäni uken Yawetä Jeremaia ŋode iwetkuk; Yawe näkä ŋode peŋ gäwetat; Gäk kumaŋ päŋku kudupi yot täŋo käbeyä bägupken itkaŋ Juda täŋo yotpärare uken-uken naniktä naniŋoret käbeyäta u äbäk täkaŋ u man yäwetta peŋ gäwetkuro u kudup yäŋahäŋpäŋ kaŋ yäwet. Man u kubä käbop nämo pewen. ³ Man u kudup yäŋahäŋiri ämawebe u nadäŋpäŋ iyap taŋpäŋ bänep äyänutpäŋ täktäki waki u peŋ moreneŋ käwep. Ude bureni tänayäŋ täŋo täŋpäwä peŋawäkita yäŋpäŋ täŋpäwak täŋ

* **26:1-2:** 2Kin 23:36–24:6; 2Sto 36:5-7

yämikta man bian yänjkuro u penpäñ bureni nämo api täñpet.

⁴ Eruk, Yawetä ämawebe man ñode kañ yäwet yän näwetkuk; Yawe näkä in ñode penj täwetat; In näkño man u nadäñpäñ бага jukuman nitek tamiñkuro u kañ iwarän täwut. ⁵ Täñkañ profet piä ämanaye, wari wari yäniñ kireñpewa äreñpäñ man yänahäk täkañ upäñkañ in unitäño man u nämo nadäñpäñ iwatkuñ. Täñ apiñowä mani nadäñ imiñpäñ kañ buramiwut. ⁶ * Ude nämo tänayän täño uwä kudupi yot ño api täñpa wanen, bian Silo komeken nanin oretoret käbeyä bägup täñpa wañkuño ude. Ude täñira äma äbori äboritä man waki yänayän nadäñpäñ kome ñonitäño wäpi api yäneñ.

⁷ Eruk Jeremaia tä Yawe täño yot gänañ man u yänahänjirän bämop äma, ba profet ätukät ämawebe kuduptagäntä nadäñkuñ. ⁸ Täñkañ man kudup Yawetä u yänahäkta iwetkuko udegän yänahänjirän morewänä bämop äma, profet ba ämawebe kudup akuñ kireñpäñ inñitpäñ yänkuñ; Gäk apiño kumäkinik täñpayän! yäk. ⁹ Gäk Yawe täño wäpi terak imata yot ño Silotä wañkuko udegän api wawek yän yäk täyan? Ba imata yotpärare ño wañpäñ ämawebe kuduptagän api paotneñ yän yänahäk täyan? Ude yänpäñ Yawe täño yot gänañ u Jeremaia it gwäjinñkuñ.

¹⁰ Eruk Juda nanik täño äma ekäni ekänitä biñam nadäñpäñ intäjukun äma täño yot gänañ naniktä äpäñpäñ päñku Yawe täño yot gänañ äronpäñ yot unitäño yäma kubä wäpi Yäma Kodaki uken käbeyä täkta mañitpäñ itkuñ. ¹¹ Mañit irirä bämop äma

* **26:6:** Jos 18:1; Sam 78:60; Jer 7:12-14

ba profettä äma ekäni ekäni ukät ämawebe kudup-tagän itkuño u ñode yäwetkuñ; Äma ño yotpärare ño wakta yäñahänjirän nadäk täkañ. Unita kumäkta biñam täñpän! yäk.

¹² Ude yäwäwä Jeremaiatä ämawebe kuduptagän ñode yäwetkuk; Yawe ini yot ba yotpärare ñonitäño man yäñahänjira intä nadäkta peñ näwet-pewän äbut. ¹³ Unita ñodetä irit ba täktäkjin yäpä-tägawäpäñ Yawe Anutujin täño man buramiñpäñ kuñarut. Ude tänayän täño uyaku Yawetä kok-wawaki peñpäñ täñpäwak ahän tamikta yäñkuko u nämo api pewän ahäwek. ¹⁴ Täñ nähä ketjin terak itat. Unita imaka u ba u täñ namikta nadäwä siwoñi täñpäwä udegän kañ täñ namut. ¹⁵ Upäñkañ nadäkinik ñode täñput; Näk kumän-kumän nut-nayän täño uwä äma momina nämo näkño nägättä in ba yotpärare ñoken ba ämawebe uken it täkañ u terak api ärowek. U imata, Yawetä ini man päke ño yäñahänpäñ täwerira intä nadäkta nepmanpäñ yäpmän äbut.

¹⁶ Jeremaia man ude yäwänä äma ekäni ekäni ukät ämawebe kuduptä bämop ämakät profet ñode yäwetkuñ; Äma ño kumäkta biñam tänañi nämo! Uwä Yawe Anutunin täño wäpi terak man u niwet yäpmän äbätak yäk.

28

Jeremaia 28:1-9

Jeremaiatä profet jopi Hanania jukuman iwetkuk

¹ * Juda täño intäjukun äma Sedekaia u obañ 4 komepak ⁵ ude intäjukun äma piä wäp yäpmänpän irirän, eruk obañ u gänañ profet kubä Gibeon yotpärareken nanik wäpi Hanania, Asu täño nanaki unitä man kubä näwetkuk. Näk kudupi yot gänañ, bämop äma ba ämawebe inamiken irira ñode näwetkuk; ² Yawe kehäromi mähemi, Isrel täño Anutu u ñode yänjuk; Babilon täño intäjukun äma unitäño kehäromini uwä yäpmän äpäkinik täñkuro unita komi piäjin u api tärewek. ³ Obañ yarä nämo tärenjirän kudupi yot täño tuñum säkgämän Babilon täño intäjukun äma wäpi Nebukatnesatä kubo tänpän komeniken yäpmän kuñkuko u äneñi api yäpmän äbet. ⁴ Juda täño intäjukun äma wäpi Jekonaia, Jehoiakim täño nanaki ukät Juda ämawebe kuduhtagän iwantä Babilon kome yäpmän kuñkuño u imaka, yän-yäkñat yäpmän api äbet. Bureni, Babilon täño intäjukun äma unitäño kehäromi yäpmän äpäkinik api täñpet. Yawe näkä ude yänkehärom täyat.

⁵ Eruk, Hananiatä man ude yänjirän nadänpän profet Jeremaiatä Yawe täño yot gänañ bämop äma ba ämawebe kudup itkuño u inamiken ñode yänjuk; ⁶ Tägagämän yäyan yäk. Yawetä yäyan udegän kañ pewän ahäwut. Kudupi yot täño tuñum, ba ämawebe Babilon naniktä yän-yäkñat yäpmän komeniken kuñkuño u äneñi kañ yäpmän äbän yän nadätat. ⁷ Upänkañ apiño gäkña ba ämawebe kudup näkä man kubä yäwayän täyat ño juku penpäñ nadäkot! ⁸ Näk ba in nämo iritna profet bian itkuñonitä it yäpmän äbäkañ u profet man ñode yänkuñ; Ämik,

* **28:1:** 2Kin 24:18-20; 2Sto 36:11-13

tagwän irit ba käyäm wakiinik unitä ahänkaŋ ämawebe komeni komeni ba äbot kehäromi nitek mäyap api tänpän waneŋ yäŋ yänkuŋ. ⁹ Täŋ profet kubätä säkgämän irit täŋo profet man yäweko uwä imaka unita yäweko u bureni ahänjirän uyaku ŋode täga yäne; U profet bureni, Yawetä pewän äbani. Nämo täŋpäwä, nämo!

31

Jeremaia 31:7-13, 31-34

Anututä ämawebeniye api täŋkentän yämek

⁷ Yawetä ŋode yäyak;

Isrel äbotta yänpän oretoret kap tek täkot. Anutu inamiken Isrel äbot uwä äma äbori äbori päke u yärepmitak.

Unita gera terak naniŋ oretpän ŋode yäk täkot; O Yawe, Isrel ämawebe kokoki yarägäntä mäde nämo ut gamiŋkuŋo u täŋkentän yämi yän yäk täkot.

⁸ Bureni, Anutu näkä ämawebenaye kome unude käda iwantä yäpmän kuŋkuŋo uken nanik ba komeni komeni kuŋtänpä kuŋkuŋo uken nanik äneŋi api yän-yäkŋat yäpmän äbet.

U kuduptagän, äma äbot pähap api yämaguret. Äma dapuri tumbani, kwäyähäneŋ täŋpani, webe koki nitek ba nanak bäyanayän täŋjubik täkaŋ u imaka api yämaguret.

⁹ Ämawebe uwä oretoret tänpän konäm kottän api ämneŋ. Ba näkken yänapik man yäntän api ämneŋ.

Bureni, näk Isrel ämawebe täŋo nani ude irira uwä nanakna tuäna ude irirä näk kädet

bähatgän ume säkgämän dubiniken yän-yäkñat yäpmän äbänjira jibi kubä nämö api yäpneñ.

Anutu täño ämawebetä säkgämän api itneñ

10 Äma äbori äbori in juku säkgämän penkañ Yawe täño man täwerayän täyat ño ket nadäwut. Nadänpän udegän yänahänjirä ämawebe gwägu pähap udude käda itkañ u imaka, nadäwut.

Isrel ämawebenaye yäwat kireñpewa uken-uken kuñtänpä kuñkuño uwä äneñi yän-yäkñat yäpmän äbä äbot kubägän yepmañpäñ watä säkgämän api it yämet, sipsip watä ämatä täk täkañ ude.

11 Bureni, Yawe näkä Jekop täño äboriye iwan kehäromi keriken itkañ u epän tañi tänpän näkñata äneñi api yäpet.

12 Ude täñira Saion pom terak päro itkañ oretoret tañi, gera mämä terak api täñ itneñ. Täñkañ imaka imaka Yawe näkä ñode buñät yämayän täyat unita oretoret u api täneñ;

Ketem, wain umekät olip gakñi, sipsip ba bulimakau u kudup näkä api yämet. Ude täñ yämiñira epäniken yänattä ume säkgämän wädänkañ gäripi niked ärok täkañ ude api täneñ. Täñkañ täñbute-bute wari nämö api täneñ.

13 Täñpäkañ kadäni uken webe gubañitä kap teñkañ oretoret api täneñ. Täñjirä äma gubañi ba tägawani u imaka, udegän api täneñ. Näkä konäm butewakini yäpmän kewenpäñ oretoret, bänep pidäm api pewa ahän yämineñ.

...

Topmāk-topmāk mebäri kubä

31 * Yawetä ɲode yänjuk;

Kadäni kubä iwoyänkut. Kadäni uken ämawebe Isrel äbotken nanik ba Juda äbotken nanik ukät topmāk-topmāk kodaki api pewa ahäneɲ.

32 Tänpākaɲ topmāk-topmāk pewa ahänayäɲ tākaɲ uwä biani ude nämo.

Biani uwä äbekiye oraniye Isip komeken nanik kerigän yepmäɲitpäɲ yämagut yäpmäɲ äburo ugän täɲkut.

Ude täɲkuro upänkaɲ topmāk-topmāk unitäɲo man käderi u nämo iwatkuɲ. Näk äpi ude it yämiɲkuropäɲ näka bitnäɲkuɲ. Näk Yawetä man ude yäyat!

33 * Eruk, kämi Isrel ämawebekät topmāk-topmāk mebäri kubä ɲode api täɲpet; Man kädetna siwoɲi u nadäk-nadäki-ken peɲ yämiɲpäɲ bänepiken kehäromigän api kudän täwet.

Ude täɲkaɲ näk Anutuni ude irira u ämawebenaye api itneɲ.

34 * Tänpākaɲ ämawebe kuduptagän, äpani ba ärowanitä Yawe näkɲo mebärina api nadäwä täreneɲo unita äma kubätä noriye äwäɲiye ɲode nämo api yäwetpäɲ yäwoɲäreneɲ; Yawe täɲo mebärinita nadäwut.

Tänpākaɲ ämawebe unitäɲo wakini peɲ moreɲpäɲ mominita guɲ takinik api täɲpet yäk. Yawe näkä ude yänkehärom täyat.

* **31:31:** Mat 26:28; Mak 14:24; Luk 22:20; 1Ko 11:25; 2Ko 3:6

* **31:33:** Hib 8:8-12, 10:16   * **31:34:** Hib 8:8-12; Hib 10:17

33

Jeremaia 33:14-16

Devittä äbotken nanik intäjukun äma kubä api ahäwek

¹⁴* Yawetä ñode yäjkkuk;

Isrel ba Juda äbotta iron täñ yämikta yäjkehäromtak man bian yäjkkuro unitäño bureni pewa ahäкта kadäni ahäwayäj täyak. ¹⁵ Kadäni uken näkä Devittä äbotken nanik äma siwonji kubä api pewa ahäwek, käruk kodaki imätpäj abäk täkañ ude. Täñkañ äma unitä ämawebe kudän siwonji terak api yämagurek. ¹⁶ Täñpäkañ unitäño kadäniken Juda äbottä säkgämän irirä Isrel ämawebe bänep kwini terak api itneñ. Täñkañ unitäño wäpi ñode api yäwetneñ; Yawe siwonji irit kuñat-kuñat täño mähemnin bureni-inik.

---

* **33:14:** Jer 23:5-6

Anutu Täŋo Man
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Tuma-Irumu Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen na sampela Olpela Testamen long
long tokples Tuma-Irumu long Niugini

copyright © 1997, 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuma-Irumu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

914cbf46-f59a-54d1-b209-0f763534edb5